

KARTA KURSU (realizowanego w module specjalności)

Geografia nauczycielska

(nazwa specjalności)

Nazwa	Relacje człowiek – środowisko geograficzne	
Nazwa w j. ang.	Human- geographical environment relations	
Koordynator	dr Wioletta Kilar	Zespół dydaktyczny
		dr Wioletta Kilar dr Paweł Kroh
Punktacja ECTS*	2	

Opis kursu (cele kształcenia)

Kurs prowadzony jest w języku polskim w formie wykładu (zdalnie) i ćwiczeń (stacjonarnie). Poszczególne tematy prowadzi członkowie zespołu dydaktycznego. Kurs daje studentom wiedzę umożliwiającą dostrzeganie oraz interpretację relacji człowiek-środowisko geograficzne w aspekcie przyrodniczym, społeczno-gospodarczym oraz kulturowym w różnej skali przestrzennej. Zajęcia przygotowują studenta do podjęcia tej tematyki w ramach przedmiotu geografia, w zakresie kształcenia określonym podstawą programową dla poziomu szkoły podstawowej i ponadpodstawowej.

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla modułu specjalnościowego)
Wiedza	W01 Zna terminologię z zakresu relacji człowiek-środowisko niezbędną do opisu środowiska przyrodniczego, społecznego i kulturowego;	W02 W03
	W02 Zna źródła informacji z zakresu środowiska przyrodniczego, społecznego i kulturowego;	W06
	W03 Posiada wiedzę umożliwiającą wyjaśnienie zależności człowiek-środowisko z zastosowaniem wiedzy z zakresu dydaktyki geografii.	W07

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla modułu specjalność)
Umiejętności	U01 Umie organizować warsztat pracy poprzez dobór optymalnych środków i metod pozyskiwania materiałów oraz udostępniania treści dotyczących relacji człowiek-środowisko;	U05
	U02 Potrafi zainteresować uczniów relacjami człowiek-środowisko oraz inspirować ich do dostrzegania lub poszukiwania tych zależności;	U02;
	U03 Umie analizować i wyjaśniać istotę zjawisk i procesów w środowisku przyrodniczym, społeczno-gospodarczym i kulturowym w skali lokalnej, regionalnej oraz globalnej z zastosowaniem metod aktywizujących;	U04
	U04 Umie przygotować i przeprowadzić ewaluację osiągnięć uczniów oraz zajęć dotyczących relacji człowiek-środowisko.	U03

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla modułu specjalnościowego)
Kompetencje społeczne	K01 Prowadzi zajęcia w atmosferze wzajemnego zrozumienia i poszanowania, dostrzega wrażliwości uczniów oraz ich indywidualne predyspozycje w procesie uczenia się;	K01, K05
	K02 Systematycznie poszerza swoją wiedzę oraz doskonali warsztat metodyczny;	K03
	K03 Kieruje się zasadami etyki zawodowej.	K04

Organizacja														
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach												
		A		K		L		S		P		E		
Liczba godzin	15	15												

Opis metod prowadzenia zajęć

1. Wykład (z użyciem prezentacji, dyskusji)
2. Ćwiczenia (metody ekspresji i impresji: metoda projektu; metody problemowe: burza)

mózgów, obserwacja, dyskusja panelowa, metoda problemowa, studium przypadku; metoda symulacyjna; metody graficznego zapisu: kula śnieżna).

Formy sprawdzania efektów uczenia się:

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01						X		X			X		
W02						X		X					
W03						X		X			X		
U01						X		X					
U02						X		X					
U03						X		X			X		
U04						X		X					
K01						X		X					
K02						X		X					
K03						X		X			X		

Kryteria oceny

Kryteria oceny projektu dydaktycznego:

1. Zakres i dobór treści,
2. Poprawność merytoryczna,
3. Trafność doboru literatury/źródeł.

Uwagi

Udział w wykładach i ćwiczeniach obowiązkowy.

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

A. Człowiek a środowisko przyrodnicze

1. Relacje człowiek a krajobraz przyrodniczy w ujęciu regionalnym oraz globalnym.
2. Środowisko geograficzne jako zbiór relacji i powiązań.
3. Zagrożenia naturalne w środowisku górskim w kontekście działalności człowieka na wybranych przykładach (procesy masowe, osuwiska, powódzie błyskawiczne, GLOF, LLOF i in.).
4. Wpływ człowieka na środowisko górskie na wybranych przykładach (m.in. zabudowa terenów osuwiskowych, wpływ wyciągów narciarskich na stok, wpływ pasterstwa i turystyki na środowisko Tatr).

B. Turystyka a środowisko geograficzne

5. Eufunkcje i dysfunkcje turystyki w relacji człowiek a środowisko przyrodnicze.
6. Efunkcje turystyki w relacji człowiek a środowisko przyrodnicze w wybranych regionach świata.
7. Dysfunkcje turystyki w relacji człowiek a środowisko przyrodnicze w wybranych regionach świata.

C. Człowiek a środowisko społeczno-gospodarcze i kulturowe.

8. Uwarunkowania działalności rolniczej i przemysłowej oraz ich wpływ na środowisko.

9. Uwarunkowania społeczno-ekonomiczne procesów koncentracji ludności i urbanizacji i ich wpływ na środowisko geograficzne.

Słowniczek (5-15 pojęć w języku angielskim)

natural environment, socio-economic and cultural environment, tourism, landscape, agriculture, population concentration, urbanisation, dysfunctions, efunctions, industry

Wykaz literatury podstawowej

Andriejczuk W., 2013. Koncepcje współdziałania człowieka i natury w krajobrazie, Krajobraz a człowiek w czasie i przestrzeni, Prace Komisji Krajobrazu Naturalnego, 20, 9-16.

Ciepielewska M., 2016. Zrównoważony rozwój miast odpowiedzią na postępujące procesy urbanizacyjne, [w:] Dziuba R., Szewczyk M., Okraszewska E. (red.), Ekonomia zrównoważonego rozwoju. Społeczeństwo, Środowisko, Innowacje w gospodarce, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, s. 65-74.

Fidelus-Orzechowska, J., Gorczyca, E., & Krzemień, K., 2017. Geomorfologiczne skutki gospodarki turystycznej w Tatrach. Kraków. Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ.

Fidelus-Orzechowska, J., Wrońska-Wałach, D., Cebulski, J., & Żelazny, M., 2018. Effect of the construction of ski runs on changes in relief in a mountain catchment (Inner Carpathians, Southern Poland). Science of the Total Environment, 630, 1298-1308.

Głodowska M., Gałązka A., 2018. Intensyfikacja rolnictwa a środowisko naturalne, Zeszyty Problemowe Postępów Nauk Rolniczych, nr 592, 3–13.

Kroh, P., 2017. Analysis of land use in landslide affected areas along the Łososina Dolna Commune, the Outer Carpathians, Poland. Geomatics, Natural Hazards and Risk, 8(2), 863-875.

Medwecka-Kornas A., 2013. Krajobraz jako obiekt badań naukowych i ochrony przyrody, Chrońmy Przyrodę Ojczystą, 69(1), 3-18.

Richling A, Solon J., 2011. Ekologia krajobrazu, Wydawnictwo Naukowe, Warszawa, PWN.

Wykaz literatury uzupełniającej

Bielińska E. J., Futa B., Baran, S., Żukowska G., Pawłowska M., Cel W., Zhang T., 2015. Integrating Role of Sustainable Development Paradigm in Shaping the Human-landscape Relations, Problemy Ekorozwoju, 10(2), 159-168.

Kilar W., Rachwał T., 2023, Oblicza geografii 2. Podręcznik dla liceum ogólnokształcącego i technikum. Zakres rozszerzony.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Ilość godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	15
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	15
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	2
	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	6

Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	11
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	11
	Przygotowanie do egzaminu	0
Ogółem bilans czasu pracy		60
Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		2